

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/111/2017
Identifikačné číslo spisu:	1412211459
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1412211459.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ L.. V. N., bývajúceho v N., U. č. XX, 2/ L.. A. W., bývajúceho v N., U. údolie č. XX/X, proti žalovanej L.. I. M., bývajúcej v N., A. č. 1, zastúpenej advokátskou kanceláriou SP & R s. r. o., so sídlom v Bratislave, Maróthyho č. 6, o určovacom návrhu, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 6 C 151/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. novembra 2016 sp. zn. 14 Co 78/2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. novembra 2016 sp. zn. 14 Co 78/2015 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Rozsudkom z 11. novembra 2014 č.k. 6 C 151/2012-222 Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) zamietol návrh žalobcov 1/ a 2/ zo dňa 8. augusta 2012, ktorým žiadali, aby súd určil, že existuje vecné bremeno k nehnuteľnosti žalovanej parcela č. Q./XX, ktoré zodpovedá právu vstupu na pozemok, právu prechodu cez pozemok, právu uloženia a vedenia plynových a vodovodných prípojk a právu prístupu na pozemok za účelom správy, údržby a opravy uvedených plynových a vodovodných prípojk. Svoj návrh žalobcovia doplnili podaním zo dňa 9. októbra 2012, v ktorom špecifikovali vecné bremeno k pozemku v prospech vlastníkov susedných pozemkov s parcelným č. XXXX/XX, XXXX/XXX, XXXX/XXX, ktoré vzniklo na základe vydržania a ktorému zodpovedá právo cesty za účelom prechodu na pozemky s parcelným č. XXXX/XX, XXXX/XXX, XXXX/XXX, právo vedenia pešieho spevneného chodníka, právo údržby a opravy uvedeného chodníka, právo vedenia a užívania plynových a vodovodných prípojk (a to v páse o rozmeroch 1 m x 13,67 m, ktorý svojou kratšou stranou v dĺžke 1 m prilieha k hranici medzi pozemkom s parcelným č. XXXX/XX a pozemkom s parcelným č. XXXX/X, parcela registra „C“, o výmere 38 m², druh pozemku: ostatné plochy a právo nevyhnutnej správy, údržby a opravy uvedených plynových a vodovodných prípojk. V odôvodnení uviedol, že po právnej stránke vec posúdil podľa ustanovení § 151n ods. 1, 2, § 129, § 130, § 134 a § 868 Občianskeho zákonníka, § 111 ods. 1, § 115, § 116, § 118 a § 145 zákona č. 141/1950 Zb., ktorý bol účinný od 1. januára 1951 do 31. marca 1964. Vzhľadom na obsah notárskej zápisnice z roku 1952 a z roku 1956 súd prvej inštancie dospel k záveru, že právni predchodcovia žalobcov vzhľadom na obsah kúpnej zmluvy nemohli byť dobromyseľní pri výkone držby práva prechodu, pretože najskôr mali

zabezpečené tým, že boli spoluvlastníkmi nehnuteľnosti o výmere 25 m² a od roku 1956 nebolo právo prechodu v zmluvných vzťahoch medzi právnymi predchodcami účastníkov riešené. V období od 1. apríla 1964 do 31. marca 1983 vtedy platný Občiansky zákonník nepoznal inštitút vecného bremena a ani vydržania vecného bremena. Vydržanie práv zodpovedajúcich vecnému bremenu mohlo nastať až od 1. apríla 1983; tento inštitút bol od 1. januára 1992 zmenený terajšou právnou úpravou, kde sa vyžadovala dobromyseľnosť od počiatku do konca vydržacej lehoty. Žalobcovia dobromyseľnosť nepreukázali, pretože vecné bremeno práva prechodu sa týkalo len M. F. a vytvorenie vodovodnej prípojky aj plynovej prípojky, ktorou sa právni predchodcovia žalobcov napojili na vodovod a plyn, ktorý viedol k starému domu žalovaných a ktorý bol zbúraný v roku 1986, nemožno viazať na súhlas nevlastníka nehnuteľností M. F.. Vodovod aj plyn boli zavedené bez súhlasu právnych predchodcov žalovanej a žalovanej, preto nemožno hovoriť o dobromyseľnej držbe zo strany žalobcov. Keďže žalobcovia nepreukázali splnenie podmienok vydržania sporných nehnuteľností v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka, žalobu bolo potrebné ako nedôvodnú zamietnuť. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 149 O.s.p.

2. Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 22. novembra 2016 sp. zn. 14 Co 78/2015 napadnutý rozsudok zmenil tak, že určil, že v katastrálnom území G. S., v obci N., miestna časť G. S., P. N. IV, v správe Katastrálneho úradu v Bratislave, Správa katastra pre hlavné mesto Bratislava existuje vecné bremeno na pozemku s parcelným č. XXXX/XX, parcela registra „C“, vo výmere 704 m², druh pozemku: záhrady, zapísanom na liste vlastníctva č. XXXX v prospech vlastníkov susedných pozemkov, s parcelným č. XXXX/XX, parcela registra „C“, vo výmere 113 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria; s parcelným č. XXXX/XXX, parcela registra „C“, o výmere 60 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria s parcelným č. XXXX/XXX, parcela registra „C“, vo výmere 393 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, všetky zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, ktoré vzniklo na základe vydržania, a ktorému zodpovedá právo cesty za účelom prechodu na Pozemky s parcelnými č. XXXX/XX, č. XXXX/XXX a č. XXXX/XXX, právo vedenia pešieho spevneného chodníka, právo údržby a opravy uvedeného chodníka, právo vedenia a uloženia plynových a vodovodných prípojok a právo nevyhnutnej správy, údržby a opravy uvedených plynových a vodovodných prípojok, a to v páse o rozmeroch 1m x 13,67 m, ktorý: svojou kratšou stranou v dĺžke 1 m prilieha k hranici medzi pozemkom s parcelným č. XXXX/XX a pozemkom s parcelným č. XXXX/X, parcela registra „C“, o výmere 38 m², druh pozemku: ostatné plochy, zapísanom na liste vlastníctva č. XXXX, svojou dlhšou stranou v dĺžke 13,67 m prilieha k hranici medzi pozemkom s parcelným č. XXXX/XX a pozemkami s parcelnými č. XXXX/XX, č. XXXX/XXX a č. XXXX/XXX. V odôvodnení uviedol, že na základe skutkového stavu ustáleného odvolacím súdom dospel k záveru, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil. Právni predchodcovia žalobcov realizovali výkon práva prechodu cez pozemok právnych predchodcov žalovanej na základe dvoch právnych titulov. Jednak to bol právny titul z roku 1952, t.j. kúpna zmluva spísaná vo forme notárskej zápisnice č. NZ 1178/1952 a notárska zápisnica č. NZ XXXX/XXXX, ktorá nadväzuje na kúpnu zmluvu z roku 1952. Označil za nesprávny záver súdu prvej inštancie, že v notárskej zápisnici č. NZ 1340/1956 nebolo právo prechodu manželov N. riešené. Dobromyseľnosť držiteľa, že mu vec alebo právo patrí, je založená na jeho presvedčení, ktoré má oporu v skutkových okolnostiach, ktoré nasvedčujú tomu, že vec (v danom prípade právo), by mohla držiteľovi vlastnícky patriť. Vzhľadom na to, že právo prechodu manželia N. oprávnené odvodzovali najskôr od kúpnej zmluvy z roku 1952 a neskôr z notárskej zápisnice z roku 1956 (v nej dojednané právo prechodu), boli v držbe a vo výkone tohto práva dobromyseľní. Ich dobromyseľná držba práva zodpovedajúceho právu prechodu teda začala uzatvorením kúpnej zmluvy v roku 1952. Právo prechodu cez sporný pozemok pre manželov N. nespochybňovala ani žalovaná, nakoľko jej právna zástupkyňa na odvolacom pojednávaní sama uviedla, že toto právo patrilo právnym predchodcom žalobcov. V čase uzatvorenia kúpnej zmluvy v roku 1952 a dohody z roku 1956 už žil aj žalobca 1/ aj matka žalobcu 2/, ktorí spolu so svojimi rodičmi, teda celá rodina, využívali právo prechodu do ich nehnuteľnosti cez prístupový chodník nachádzajúci sa najskôr na pozemku právnych predchodcov žalovanej a po prevode vlastníctva parcely č. XXXXX/X na žalovanú, prechádzali cez jej pozemok. Vzhľadom na existenciu uvedených právnych titulov boli dôvodne presvedčení, že im dané právo patrí. Vo výkone tohto práva im po celú dobu od roku 1952 až do roku 2011 nikto nebránil (právni predchodcovia a ani sama žalovaná). Všetci rešpektovali ustálený skutkový stav, ktorý

vychádzal z právnych skutočností z rokov 1952 a 1956. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že právo prechodu presne špecifikované v doplnenej žalobe žalobcov, ktoré zodpovedá vecnému bremenu, právni predchodcovia žalobcov vydržali uplynutím 10 ročnej vydržacej lehoty, t.j. 10. novembra 1962 podľa zákona č. 141/1950 Zb. Pokiaľ ide o vecné bremeno v súvislosti s právom vedenia a uloženia plynových a vodovodných prípojok a s právom nevyhnutnej správy, údržby a opravy uvedených prípojok, na odvolacom pojednávaní žalobcovia spresnili, že vodovodná prípojka do ich domu bola zriadená v 70-tych rokoch a plynová prípojka v roku 1975. Vzhľadom na charakter prác, ktoré so zriadením prípojok súviseli, t.j. výkopové práce a s tým súvisiace potrebné časové obdobie na realizáciu prác, nemožno predpokladať, že tieto práce by mohli právni predchodcovia žalobcov realizovať bez vedomia a súhlasu vlastníkov susedného pozemku a domu, na prívody ktorého boli prípojky z nehnuteľnosti žalobcov napojené. S poukazom na trvalý charakter vodovodného a plynového pripojenia je vylúčené, aby vtedajší vlastníci zaťažených nehnuteľností (právni predchodcovia žalovanej) akceptovali realizáciu týchto prác, ak by nebola výsledkom vzájomnej dohody a ich súhlasu s pripojením. Táto skutočnosť zakladá dobromyseľnosť žalobcov v súvislosti držbou ich práva mať na časti pozemku žalovanej, v úrovni prechodového chodníka, uvedené prípojky. Stav pripojenia vodovodnej a plynovej prípojky pretrváva od ich zriadenia, teda minimálne 40 rokov. Preto z hľadiska určenia začiatku plynutia vydržacej lehoty nie je podstatná skutočnosť, že žalobcovia presne neurčili čas realizácie uvedených pripojení. Práva žalobcov s tým spojené, ktoré dobromyseľne realizovali, neboli zo strany žalovanej, prípadne jej právnych predchodcov nijako rušené. Na základe týchto skutočností odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovia vydržali právo vedenia a uloženia plynových a vodovodných prípojok, ako aj právo vykonávať ich údržbu, ktoré práva zodpovedajú vecnému bremenu zaťažujúcemu nehnuteľnosť parcelné č. XXXX/XX, ktorá je vo vlastníctve žalovanej. Z uvedených dôvodov rozsudok podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobe žalobcov vyhovel. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzuje v zmysle § 420 písm. f/ CSP z postupu odvolacieho súdu, ktorý pripustil novoty v odvolacom konaní v rozpore s § 366 CSP, čím sa žalovanej znemožnila realizácia jej procesných práv. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Odvolací súd v konaní niekoľkokrát pripustil nové dôkazy zo strany žalobcov a žalovaná nemala možnosť ani nahliadnuť do predložených nových dôkazov a ani sa k nim vyjadriť. K vade podľa § 420 písm. f/ CSP došlo aj tým, že odvolací súd nepredvídateľne založil svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch než súd prvej inštancie bez toho, aby doplnil dokazovanie, čím jej odňal právo namietat správnosť právneho názoru súdu na inštančne vyššom súde. K novým právnym záverom nemala možnosť sa vyjadriť, prípadne predložiť nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších záverov súdu prvej inštancie nejavili významné. Obsahom práva na súdnu ochranu v rámci spravodlivého procesu je i právo účastníka, aby sa jeho vec, prejednávala v dvojinstančnom konaní. Dovolateľka ďalej v dovolaní poukázala na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení. veci z dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Uviedla, že spornú nehnuteľnosť parcelu č. XXXX/XX, t.č. vo výmere 628 m² zapísanú na liste vlastníctva č. XXXX nadobudla na základe darovacej zmluvy z 31. októbra 2000 od svojich rodičov M. G. S. a A. S.. Títo ju nadobudli (v tom čase označená ako parcela č. XXXXX/X) na základe kúpno-predajnej zmluvy spísanej formou notárskej zápisnice od predávajúceho M. F., otca A. S., ktorá parcela bola vytvorená na základe geometrického plánu č. XX-XXX-X-XX s blok. č. XXXXX/XX a opatreného schvaľovacou doložkou ÚNV v Bratislave zo 16. augusta 1956. Odvolací súd nesprávne vyhodnotil právny titul kúpno-predajnú zmluvu, keď jednotlivé právne úkony v zmysle § 30 a § 31 zákona č. 141/1950 Zb. označil za samostatné právne tituly, avšak táto kúpno-predajná zmluva je podľa nej pokračujúcim dokumentom, ktorý bol a je zviazaný v jeden dokument. Odvolací súd sa odklonil od rozhodovacej praxe tým, že právne posudzoval dokument - geometrický plán z roku 1952, ktorý nikdy nevznikol a v roku 1956 tento fakt bol potvrdený aj v samotnej kúpno-predajnej zmluve všetkými zmluvnými stranami. Poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 17. marca 2004 sp. zn. 22 Cdo 2632/2003, podľa ktorého „geometrický plán, zobrazujúci kvalifikovaným spôsobom určitú časť zemského povrchu, nezakladá sám osebe dobrú vieru

držiteľa, a to ani vtedy, ak sa stal neoddeliteľnou súčasťou listín, podľa ktorých má byť uskutočnený zápis do katastra." Aj v časti týkajúcej plynových a vodovodných prípojek sa podľa dovolateľky odvolací súd odklonil od konštantnej judikatúry vo vzťahu k inštitútu vydržania, pričom poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 721/2002, podľa ktorého ak sa niekto uchopí držby vecného práva nehnuteľnosti na základe ústnej zmluvy, nemôže byť so zreteľom ku všetkým okolnostiam dobromyseľný, že je vlastníkom veci, a to ani v prípade, ak je presvedčený, že takáto zmluva k nadobudnutiu vlastníctva k nehnuteľnosti postačuje. Odvolací súd sa odchýlil aj od právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveného v rozsudku zo dňa 21. mája 2003 sp. zn. MCdo 269/02, kde vyslovil, že právo prechodu musí zodpovedať podmienkam, za ktorých vzniklo a účelu, ktorému slúžilo. Pokiaľ ide o splnenie podmienok vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 28. novembra 2007 sp. zn. 4 Cdo 287/2006, v ktorom sa uvádza, že pri posudzovaní oprávnenosti držby treba vychádzať zo zásady, že jej predpokladom je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Nadobúdací titul preto pri posudzovaní vydržania vždy bude jednou z podstatných okolností, ktorá môže nasvedčovať oprávnenosti držby. Uviedla, že v zmysle kúpnopredajnej zmluvy bolo povolenie prechádzať cez chodník pre V. N. a H. N. v šírke asi 0,5 metra. V čase, keď zmluvné strany rok 1956 poňali túto požiadavku do kúpnopredajnej zmluvy, išlo o parcelu, kde bola iba pôda a stromy a spomínaný chodník bola iba vychodená cestička v zemi, ktorá smerovala ku koncu parcely č. XXXXX/X. Podľa jej názoru nikto nemôže svojvoľne rozširovať právo prechodu na úkor žalovanej, lebo takýto postup by bol v rozpore s dobými mravmi, je obmedzením žalovanej ako vlastníka spornej nehnuteľnosti nad primeranú mieru a zároveň ide o odklonenie odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorý svoj právny názor opakovane potvrdil v rozhodnutí z 31. marca 2009 sp. zn. 1 Cdo 40/2008. Z uvedených dôvodov žiadala preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu „zmeniť tak, že potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie", alternatívne navrhla napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobca 1/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozsudkom odvolacieho súdu.

5. Žalobca 2/ sa vyjadril k dovolaniu tak, že ho považuje za nedôvodné, preto navrhol, aby dovolací súd zamietol dovolanie ako neprípustné alebo potvrdil rozsudok odvolacieho súdu. K námietke žalovanej týkajúcej sa odklonu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu uviedol, že žalovaná neodôvodnila, v čom spočívalo nesprávne právne posúdenie veci a v čom sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním" a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo", ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

8. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty

a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštalácie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Z obsahu dovolania žalovanej je zjavné, že namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorým došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

11. V zmysle § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

11.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca účastníkovi (strane sporu) realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017).

11.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017).

12. Z obsahu dovolania vyplýva, že žalovaná namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať procesné práva tým, že pripustil novoty v odvolacom konaní v rozpore s § 366 CSP, v konaní pripustil nové dôkazy zo strany žalobcov pri riešení otázky vzniku práva vedenia a uloženia plynových a vodovodných prípojek, neumožnil jej nahliadnuť do predložených nových dôkazov a ani sa k nim vyjadriť. Odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštalácie a žalobe o určenie práva zodpovedajúceho vecným bremenám (špecifikovaným podľa žaloby) vyhovel, pričom k odlišným právnym záverom v otázke vydržania tohto práva dospel bez toho, aby dokazovanie zopakoval alebo doplnil dokazovanie.

13. Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

13.1. V zmysle § 188 ods. 1 CSP súd vykonáva dôkazy na pojednávaní.

13.2. Z ustanovenia § 187 ods. 1 CSP vyplýva, že za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (§ 187 ods. 2 CSP).

13.3. Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

14. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť (inak vyhodnotiť) vykonané dokazovanie) napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

15. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové závery, ako súd prvej inštancie, bez toho, aby vo veci vykonal (zopakoval) v potrebnom rozsahu dokazovanie. Ak sa však odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvej inštancie na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 384 ods. 1 CSP sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 191 CSP. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného sporového konania. Je nepripustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o opodstatnenosti žaloby žalobcu, dospel v podstate iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie.

15.1. Z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom z 22. novembra 2016 vyplýva, že na tomto pojednávaní predsedníčka senátu oboznámila napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, odvolacie námietky žalobcov a potom sa postupne vyjadrili žalobcovia a právna zástupkyňa žalovanej (ktorá nebola prítomná na pojednávaní) na otázky súdu. Žalobca 1/ predložili súdu na pojednávaní k nahliadnutiu originál náčrtu rozvodov plynových prípojek z roku 1975, ktorý mu bol vrátený. Následne bol po porade senátu vyhlásený zmeňujúci rozsudok. Ako vyplýva z dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu, tento inak posúdil skutkový stav zistený súdom prvej inštancie ako súd prvej inštancie, a to ohľadne predpokladov vydržania práva vecného bremena prechodu (práva cesty za účelom prechodu na označené pozemky, práva vedenia pešieho spevneného chodníka, jeho údržby a právo vedenia a uloženia plynových a vodovodných prípojek a právo nevyhnutnej údržby a ich opravy). Z obsahu zápisnice o pojednávaní na odvolacom súde vyplýva, že odvolací súd ustálil zmenený skutkový stav, z ktorého vychádzal pri svojom rozhodnutí len na základe prednesov odvolateľov, vyjadrenia právnej zástupkyne žalovanej a z predloženého náčrtu plynovej prípojky, žiadne dôkazy na pojednávaní nevykonával. Nezopakoval ani dokazovanie listinnými dôkazmi založenými v spise (notárskymi zápisnicami z roku 1952, 1956, obsahom ktorých boli kúpne zmluvy), z ktorých odvolací súd vychádzal pri zistení odlišného skutkového stavu, z ktorého vyvodil svoje závery o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu - právu prechodu (špecifikovanému v doplnení žaloby) právnymi predchodcami žalobcov uplynutím 10-ročnej vydržacej doby, t.j. 10. novembra 1962 podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb.

15.2. Pokiaľ ide o prednesy odvolateľov a právnej zástupkyne žalovanej na pojednávaní na odvolacom pojednávaní nemožno považovať za doplnenie dokazovania výsluchom strany v zmysle § 195 CSP a ani oboznámenie listinného dôkazu - náčrtu plynovej prípojky predloženého žalobcom 1/ na pojednávaní nebolo vykonané v súlade v ust. § 204 CSP.

15.3. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd postupoval v priamom rozpore so znením ustanovenia § 384 ods. 1 CSP, a teda sa natoľko odchýlil od jeho znenia, že zásadne poprel jeho účel a význam, keď

dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako okresný súd bez vykonania vlastného dokazovania alebo jeho zopakovania v odvolacom konaní; k odlišnému hodnoteniu dôkazu má odvolací súd povinnosť poskytnúť sporovej strane možnosť sa k nemu vyjadriť. Pokiaľ tak neurobí, možno považovať jeho odchylné skutkové závery za nepodložené, urobené v rozpore s § 204, § 378 ods. 1 a § 384 ods. 1 CSP a v takom prípade je odvolacie konanie postihnuté vadou podľa § 420 písm. f/ CSP.

16. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, sa najvyšší súd ďalej nezaoberal dovolateľkou tvrdeným dôvodom, ktorý uplatnila v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18 Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.